

Sygn. akt V GC 212/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie V Wydział Gospodarczy, w składzie:

Przewodniczący:	SSR Maciej Rzewuski,
Protokolant:	stażysta Arkadiusz Koziół

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko S. D.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego S. D. na rzecz powoda Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 274.267,97 (dwieście siedemdziesiąt cztery tysiące dwieście sześćdziesiąt siedem 97/100) złotych,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 42.669,00 (czterdzieści dwa tysiące sześćset sześćdziesiąt dziewięć 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 14.400,00 (czternaście tysięcy czterysta 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

/SSR del. Maciej Rzewuski/

Sygn. akt V GC 212/16

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego S. D. na swoją rzecz kwoty 276.503,83 złotych wraz z odsetkami w wysokości równej oprocentowaniu czterokrotności obowiązującej stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu według norm przepisanych.

Swoje roszczenie powód oparł na treści art. 299 k.s.h. stanowiącego o odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w przypadku, gdy egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna. Wskazał, że prowadzona na podstawie tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 19 sierpnia 2010 r. opatrzonego sądową klauzulą wykonalności, egzekucja przeciwko Centrum (...) Sp. z o.o. w O. okazała się bezskuteczna. Z tego powodu, na mocy wskazanego przepisu, uzasadnione jest roszczenie w stosunku do pozwanego, będącego prezesem jednoosobowego zarządu wskazanej Spółki. Na kwotę dochodzoną pozwem składają się: 151.127,77 zł tytułem należności głównej oraz 125.376,06 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych od należności głównej za okres od 19 sierpnia 2010 r. do 30 sierpnia 2015 r. (vide: k.2-6, k.176-177).

Pozwany S. D. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu odpowiedzi pozwany przyznał, że Centrum (...) Sp. z o.o. w O., w którym pełni funkcję prezesa zarządu, ma niespłacony dług względem powoda. Podniósł jednak zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem. „Z ostrożności procesowej” wskazał, że egzekucja rzeczowej należności nie była prowadzona z całego majątku Spółki, obejmującego wierzytelność przysługującą Spółce przeciwko M. P. (1) w wysokości 279.486,03 zł. Wierzytelność ta została wpisana na listę wierzytelności upadłej i uznana przez syndyka. Pozwany podniósł także, że Komornik Sądowy przekazał na rzecz powódki pewne środki pieniężne tytułem spłaty części zadłużenia Centrum (...). Nadto, zaprzeczył aby istniały przesłanki do ogłoszenia upadłości jego Spółki, skoro oczekiwał na zakończenie postępowania upadłościowego M. P. (1). Dodatkowo, zdaniem pozwanego, z uwagi na istnienie tej wierzytelności, powód nie poniósł szkody z powodu niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Na zakończenie pozwany powołał się na treść art. 13 ust. 1 ustawy – Prawo upadłościowe i wskazał, że ewentualny wniosek o ogłoszenie upadłości Centrum (...) zostałyby oddalone, ponieważ Spółka nie generuje żadnych zysków i nie prowadzi działalności gospodarczej (vide: k.56-63).

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2016 r., V GC 163/15, Sąd Okręgowy w O. uwzględniając zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem przez Bank (...) S.A. w W. przeciwko S. D., oddalił powództwo. Kosztami procesu obciążono stronę powodową w całości (vide: k.112, 119-120).

Powyższy wyrok apelacją zaskarżył powód całości. Zarzucając mu naruszenie przepisów art. 233 § 1, art. 316 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 299 k.s.h., wniósł o zmianę orzeczenia i uwzględnienie powództwa w całości (vide: k.126-130).

Wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2016 r., I ACa 233/16, Sąd Apelacyjny w B. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi (...)w O., pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny zważył, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, że doszło do przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem. Tym samym konieczne stało się merytoryczne rozpoznanie sprawy (vide: k.157-160).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Od momentu utworzenia Centrum (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. S. D. pełnił funkcję prezesa jednoosobowego zarządu tej Spółki.

(bezsporne; dowody: odpis KRS – k.37-38, k.64-69; zeznania pozwanego – k.205v)

W dniu 29 maja 2008 r. Centrum (...) Sp. z o.o. zawarła z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę kredytu w rachunku bieżącym numer (...). Z uwagi na brak wywiązywania się Spółki z zobowiązania kredytowego, dnia 19 sierpnia 2010 r. Bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny numer (...), w treści którego stwierdzał wymagalną wierzytelność pieniężną w kwocie 152.342,04 zł przysługującą Bankowi względem dłużnika Centrum (...)Sp. z o.o.

(bezsporne; dowody: odpisy KRS – k.10-33, k.37-38, wyciąg z ksiąg rachunkowych z dnia 31 sierpnia 2015 r. – k.34, pełnomocnictwa rodzajowe – k.35-36, bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 19 sierpnia 2010 r. – k.39)

Postanowieniem z dnia 13 września 2010 r., X Co 5702/10, Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego w O. nadał w/w bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności z ograniczeniem odpowiedzialności dłużnika do kwoty 400.000,00 zł.

(bezsporne; dowód: postanowienie sądowe z dnia 13 września 2010 r. – k.40)

W oparciu o powyższy tytuł wykonawczy Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zainicjował postępowania egzekucyjne przeciwko Centrum (...)Sp. z o.o. w O. (Km 1157/10 i Km 1432/14).

(bezsporne; dowody: postanowienia komornicze – k.41, k.45, protokoły z czynności egzekucyjnych – k.42, k.46)

W dniu 16 marca 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w O.J. B. ściągnął na rzecz Banku część należności objętej w/w tytułem wykonawczym w wysokości 4.393,55 zł.

(bezsporne; pismo procesowe z dnia 24 października 2016 r. – k.177)

Postanowieniem z dnia 15 października 2012 r. Komornik Sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 1157/10, prowadzone przeciwko Centrum (...) Sp. z o.o. w O., wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

(bezsporne; dowód: postanowienie komornicze – k.41)

W dniu 12 marca 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w O. M. C. ściągnął na rzecz Banku część należności objętej w/w tytułem wykonawczym w wysokości 14.114,59 zł.

(bezsporne; pismo procesowe z dnia 24 października 2016 r. – k.177)

Postanowieniem z dnia 2 czerwca 2015 r. Komornik Sądowy umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 1432/14, prowadzone przeciwko Centrum (...) Sp. z o.o. w O., wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

(bezsporne; dowód: postanowienie komornicze – k.45)

W piśmie z dnia 8 lipca 2015 r. Bank (...) S.A. wzywał S. D. do zapłaty kwoty 274.267,97 zł wraz z dalszymi odsetkami w wysokości równej oprocentowaniu czterokrotności obowiązującej stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 8 lipca 2015 r. do dnia zapłaty – w terminie 7 dni, pod rygorem przymusowego ściągnięcia należności. Wezwanie doręczono S. D. dnia 10 lipca 2015 r.

(bezsporne; dowód: pismo Banku z dnia 8 lipca 2015 r. wraz z dowodem doręczenia – k.43-44, k.47-49)

Począwszy od 2010/2011 r. sytuacja finansowa Centrum (...) Sp. z o.o. pogarszała się. Spółka nie dysponuje żadnym majątkiem, z wyjątkiem wierzytelności pieniężnej w kwocie 279.486,03 zł przysługującej Spółce względem M. P. (1). W dniu 21 grudnia 2013 r. Spółka zawiesiła wykonywanie swojej działalności.

(bezsporne; dowody: postanowienie sądowe z dnia 14 stycznia 2014 r. – k.70; zeznania pozwanego – k.205v)

Wierzytelność Centrum (...)Sp. z o.o. w wysokości 279.486,03 zł została zgłoszona w postępowaniu upadłościowym (V GUp 22/10) M. P. (1) w upadłości likwidacyjnej i zaliczona przez syndyka do IV kategorii.

(bezsporne; dowody: wyciąg z listy wierzytelności – k.105, k.196-200, pismo syndyka z dnia 8 marca 2017 r. – k.210-211)

Syndyk masy upadłości M. P. (1) w upadłości likwidacyjnej nie przewiduje zaspokojenia w/w wierzytelności Centrum (...) Sp. z o.o. ani w ramach odrębnego planu podziału, ani w ramach podziału masy upadłości. W postępowaniu upadłościowym V GUp 22/10 uczestniczy ponad 130 wierzycieli z łączną kwotą wierzytelności 12.073.211,76 zł. Wskutek podziału masy upadłości zaspokojone zostaną jedynie wierzytelności z kategorii I, II i częściowo z kategorii III.

(dowód: pismo syndyka z dnia 8 marca 2017 r. – k.210-211)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny w zdecydowanej większości pozostawał między stronami niesporny. Bezsporne pozostawało to, że pozwany był prezesem jednoosobowego zarządu Centrum (...) Sp. z o.o. w O.. Poza sporem było również, że powodowi przysługuje względem wymienionej Spółki wierzytelność stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci

bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...) z dnia 19 sierpnia 2010 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Referendarza Sądowego Sądu Rejonowego w O. z dnia 13 września 2010 r., X Co 5702/10. Okoliczność ta została przyznana przez pozwanego, a przyznanie to w ocenie Sądu, nie budzi żadnych wątpliwości.

Ustalając stan faktyczny oparto się w szczególności na dokumentach złożonych przez strony, których prawdziwość i treść nie były kwestionowane w żadnym zakresie. Sąd także nie powziął wątpliwości w tej materii. Za wiarygodne uznano też zeznania pozwanego w części, w jakiej pozostawały zgodne z ustalonym w sprawie stanem faktycznym.

Strony pozostawały natomiast w sporze co do tego, czy na gruncie niniejszej sprawy ziściły się przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego, o jakiej mowa w treści art. 299 k.s.h.

Pozwany stanął na stanowisku, że roszczenie dochodzone pozwem uległo przedawnieniu. Jedyne „z ostrożności procesowej” wskazał, że egzekucja należności powoda nie była prowadzona z całego majątku Centrum (...) Sp. z o.o., obejmującego wierzytelność Spółki względem M. P. (1) w wysokości 279.486,03 zł. Nadto pozwany podniósł, że Komornik Sądowy przekazał na rzecz powoda środki pieniężne tytułem spłaty części zadłużenia Spółki. Zaprzeczył, aby istniały przesłanki do ogłoszenia upadłości Centrum (...) Sp. z o.o., skoro oczekiwał na zakończenie postępowania upadłościowego M. P. (1). Dodatkowo, zdaniem pozwanego, powód nie poniósł żadnej szkody z powodu niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości, który i tak zostałby oddalony z powodu braku generowania przez Spółkę jakichkolwiek zysków i nieprowadzenia przez nią działalności gospodarczej.

Powód opierał swoje roszczenie na treści art. 299 k.s.h. Zgodnie z tą regulacją, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Odpowiedzialność, o której mowa w powołanym przepisie, ma charakter subsydiarny, powstaje bowiem dopiero wtedy, gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, a ściślej – gdy jest oczywiste, że będzie bezskuteczna. Przesłanką tej odpowiedzialności jest bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce, czyli istnienie takiego stanu majątkowego spółki, w którym wiadomo, że egzekucja z jej majątku nie doprowadzi do zaspokojenia wierzyciela. Ustalenie przesłanki bezskuteczności egzekucji może nastąpić według ogólnych zasad obowiązujących w procesie, za pomocą wszelkich środków dowodowych. W zgodzie z art. 6 k.c. przesłankę tą powinna wykazać strona powodowa.

Wierzyciel, który nie wyegzekwował swojej należności od spółki, nie musi natomiast dowodzić wysokości doznanej szkody tego skutku. Wystarczające jest przedłożenie przezeń tytułu egzekucyjnego stwierdzającego zobowiązanie spółki, istniejące w czasie pełnienia przez pozwanego funkcji członka zarządu i wykazanie, że egzekucja wobec spółki okazała się bezskuteczna. W sytuacji, gdy członek zarządu nie udowodni, że szkoda wierzyciela była niższa od wartości niewyegzekwowanego od spółki zobowiązania, poniesie odpowiedzialność do wysokości tego właśnie świadczenia. Z treści art. 299 § 1 k.s.h. wynika bowiem domniemanie szkody w wysokości niewyegzekwowanego od spółki zobowiązania. Domniemany jest też związek przyczynowy między szkodą wierzyciela a niezłożeniem przez członka zarządu we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz jego zawinienie w tym względzie. Członek zarządu może jednak uwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli obali to domniemanie przez wykazanie jednej z trzech przesłanek egzoneracyjnych, wymienionych w § 2 art. 299 k.s.h., co oznacza, że na nim spoczywa onus probandi w tym zakresie (vide: wyroki SN: z dnia 21 lutego 2002 r., IV KN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22; z dnia 14 lutego 2003 r., IV CKN 1779/00, OSNC 2004, nr 5, poz. 76 i z dnia 25 marca 2015 r., II CSK 402/14, LEX nr 1657663; uchwała SN z dnia 28 lutego 2008 r., III CZP 143/07, L.).

Przepis art. 299 k.s.h. przewiduje dwie przesłanki odpowiedzialności członków zarządu spółki z o.o., tj. istnienie niewykonanych zobowiązań spółki oraz bezskuteczność egzekucji z majątku spółki. Z perspektywy dowodowej, kluczowej dla analizy przesłanek odpowiedzialności, ocena obu tych przesłanek jest inna. Co do wykazania istnienia i wysokości nie-zaspokojonych zobowiązań spółki z o.o. utrwalił się pogląd, zgodnie z którym właściwie jedynym środkiem dowodowym w tym zakresie jest tytuł egzekucyjny wydany przeciwko spółce. Z kolei bezskuteczność egzekucji z majątku spółki z o.o. jej wierzyciele mogą dowodzić we wszelki dozwolony prawem sposób (vide: K. O. Niewypłacalność spółki z o.o. Odpowiedzialność członków zarządu wobec jej wierzycieli, Warszawa 2014, s. 353).

W praktyce członek zarządu spółki z o.o. nie poniesie opisywanej odpowiedzialności odszkodowawczej w razie wykazania którejs z przesłanek egzoneracyjnych wskazanych w § 2 art. 299 k.s.h. Przesłanki te zostały ujęte przez ustawodawcę kompleksowo i zbiorczo w treści powołanej regulacji. Są nimi: zgłoszenie we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki z o.o., brak winy w niezgłoszeniu tego wniosku oraz brak szkody po stronie wierzyciela spółki z o.o. mimo niezgłoszenia tego wniosku.

Podstawowa różnica konstrukcyjna i praktyczna między przesłankami odpowiedzialności a przesłankami egzoneracyjnymi dotyczy rozkładu ciężaru dowodu. O ile wystąpienie w konkretnej sprawie przesłanek odpowiedzialności musi wykazać dochodzący roszczenia z art. 299 k.s.h. wierzyciel spółki z o.o. (powód), o tyle kwestia przesłanek egzoneracyjnych wcale nie musi być przedmiotem postępowania. Sąd rozważa je bowiem dopiero wtedy, gdy wprowadza je do materiału sprawy pozwany członek zarządu spółki, który musi wykazać wystąpienie takiej przesłanki, skutkujące zwolnieniem go od odpowiedzialności (vide: K. O., (...) spółki z o.o..., s. 396).

W przedmiotowej sprawie powód niewątpliwie sprostął ciężarowi dowodu określonego w art. 6 k.c. Przedkładając tytuł wykonawczy przeciwko Centrum (...) Sp. z o.o. w O., w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...) z dnia 19 sierpnia 2010 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Referendarza Sądowego Sądu Rejonowego w O. z dnia 13 września 2010 r., X Co 5702/10, udowodnił istnienie niewykonanego zobowiązania Spółki. Co więcej, okoliczność ta została przyznana w toku procesu przez pozwanego, a przyznanie to nie wzbudziło wątpliwości tut. Sądu. Bezsporne pozostawało przy tym, jak wcześniej zważono, że wierzytelność powstała w czasie, w którym S. D. pełnił funkcję prezesa jednoosobowego zarządu Centrum (...) Sp. z o.o.

Powód wykazał również bezskuteczność zainicjowanych przezeń egzekucji z majątku Centrum (...) Sp. z o.o. Okoliczność ta wynika wprost z osnowy postanowień Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w O. z dnia 15 października 2012 r. i dnia 2 czerwca 2015 r. w przedmiocie umorzenia postępowań w sprawach Km 1157/10 i Km 1432/14, wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

Co prawda pozwany starał się przeforsować stanowisko, że egzekucje z wniosków powoda nie były prowadzone z całego majątku Centrum (...) Sp. z o.o., jakkolwiek okoliczności tej przeczą wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego. Po pierwsze, z treści w/w postanowień komorniczych wynika jednoznacznie, że obie egzekucje okazały się bezskuteczne. Po drugie, w ramach wysłuchania dłużnika w trybie art. 827 k.p.c. S. D. oświadczył Komornikowi Sądowemu, że Spółka nie posiada żadnych środków trwałych, ani żadnych wierzytelności względem osób trzecich (vide: k.42, k.46). Po trzecie, oświadczenie Syndyka masy upadłości M. P. (1) w upadłości likwidacyjnej z dnia 8 marca 2017 r. dowodzi, że wierzytelność Centrum (...) Sp. z o.o. w wysokości 279.486,03 zł, zgłoszona w postępowaniu upadłościowym V GUp 22/10, nie zostanie zaspokojenia ani w ramach odrębnego planu podziału, ani też w ramach podziału masy upadłości (vide: k.210-211). Co istotne, z takim twierdzeniem Syndyka pozwany nawet nie próbował polemizować. Po czwarte, nie sposób pominąć ważkiej niekonsekwencji w stanowisku prezentowanym przez stronę pozwaną. Polega ona na tym, że o ile z jednej strony pozwany zarzucił brak prowadzenia przez powoda egzekucji z całego majątku Spółki (vide: k.59), o tyle z drugiej strony stwierdził, że ewentualny wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki zostałby oddalony na podstawie art. 13 ust. 1 Prawa upadłościowego, tj. z powodu braku majątku Spółki wystarczającego na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego (vide: k.63).

W tym stanie rzeczy, pozwany chcąc uwolnić się od odpowiedzialności odszkodowawczej, winien był wykazać wystąpienie którejs z przesłanek egzoneracyjnych, o których mowa w treści art. 299 § 2 k.s.h. Zdaniem Sądu Okręgowego, pozwany nie sprostął jednak temu obowiązkowi. W żaden sposób nie udowodnił istnienia przesłanek uwalniających go od odpowiedzialności jako członka zarządu Spółki z o.o.

Po pierwsze, pozwany nie wykazał, aby we właściwym czasie doszło do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości Centrum (...) Sp. z o.o. lub wszczęcia wobec niej postępowania układowego. Nadto ocena, czy wniosek o ogłoszenie upadłości został zgłoszony we właściwym czasie wymagałaby uprzedniego ustalenia, czy i kiedy zaprzestano płacenia długów Spółki lub czy i kiedy ujawniono, że zobowiązania Spółki przekroczyły wartość jej majątku (vide: wyrok SN z dnia 19 stycznia 2011 r., V CSK 211/10, LEX nr 738136).

Wprawdzie pozwany zeznał, że wielokrotnie rozważał możliwość złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości Centrum (...) Sp. z o.o. w O., a nawet konsultował taką ewentualność z prawnikiem, jakkolwiek ostatecznie uznał, że nie było podstaw do złożenia takiego wniosku. Twierdzenia pozwanego w tym zakresie są jednak wysoce gołosłowne, a przy tym nielogiczne. Skoro bowiem – jak zeznał – po-cząwszy od 2010/2011 r. sytuacja finansowa Spółki pogarszała się, od grudnia 2013 r. nie prowadziła ona działalności i „nie miała pieniędzy”, a obciążały ją wymagalne wierzytelności, to już sama ta okoliczność uzasadniała złożenie wniosku upadłościowego, a przy-najmniej „układowego”. Próba uzasadnienia braku zgłoszenia wniosku o upadłość Spółki oczekiwaniem na zakończenie postępowania upadłościowego M. P. (2), w którym to Spółka zgłosiła swoją wierzytelność, jest co najmniej niezrozumiała. Posiadanie takiej wierzytelności, z której mogliby zaspokoić się wierzyciele Spółki, winno dodatkowo przemawiać za celowością złożenia wniosku upadłościowego.

Godne odnotowania jest przy tym, że członek zarządu spółki z o.o. nie może powoływać się na niezajomość stanu jej finansów jako przyczynę niezgłoszenia wniosku o upadłość lub niewszczęcia postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego). Członkowi zarządu powinien być znany na bieżąco stan finansów spółki, a co za tym idzie, możliwość zaspokojenia długów (vide: wyrok WSA w Warszawie z dnia 16 lutego 2011 r., LEX nr 786215). Obowiązkiem członka zarządu jest więc złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, a rzeczą sądu upadłościowego – ocena podstaw jego uwzględnienia.

Nie negując powyższego, trzeba podkreślić, że pozwany nie przedstawił żadnego dowodu na okoliczność braku ustawowych podstaw do złożenia wniosku o upadłość Centrum (...) Sp. z o.o. w O.. Trafnie zaś podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 maja 2009 r., II CSK 661/08 (LEX nr 511995), że ustalenie, kiedy członek zarządu spółki powinien złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości, jest niezbędne dla oceny pozostałych przesłanek wyłączających jego odpowiedzialność z mocy art. 299 § 2 k.s.h., na których opiera swoją obronę; ustalenie czasu właściwego jest o tyle istotne, że chwilę tę należy za każdym razem odnosić do stanu majątkowego spółki. Ciężar dowodu w tym zakresie, jak już zważono, spoczywa zawsze na stronie pozwanej.

In casu pozwany nie wykazał także istnienia drugiej z przesłanek egzoneracyjnych z art. 299 § 2 k.s.h., czyli tego, że choć nie doszło do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki z o.o., to miało to miejsce nie z jego winy. Nie udowodnił, że w czasie kiedy pełnił funkcję prezesa zarządu, brak było podstaw do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki. Taką okoliczność pozwany mógł wykazać np. opinią biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości, lecz nie złożył stosownego wniosku w tym zakresie. Pozwany jednocześnie zeznał, że miał świadomość istnienia wymagalnych zobowiązań spółki w tym okresie, jednak uznał, że Spółka zrealizuje swoje zobowiązania, gdy ściągnie należność od upadłej M.P..

Trzecią przesłanką egzoneracyjną jest wykazanie, że choć nie doszło we właściwym czasie do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki (lub nie wszczęto postępowania układowego), to wierzyciel nie poniósł z tego tytułu szkody. Przyjmując klasyczną wykładnię pojęcia „szkoda”, w ocenie Sądu Okręgowego, sytuacja taka nie wystąpiła w niniejszej sprawie. Powód poniósł bowiem koszty związane z uzyskaniem tytułu wykonawczego przeciwko Centrum (...) Sp. z o.o. oraz wykazaniem faktu bezskuteczności egzekucji przeciwko Spółce.

W tym miejscu raz jeszcze należy podkreślić, że ciężar dowodu wyżej opisanych przesłanek egzoneracyjnych spoczywał na pozwanym. S. D. nie sprostał jednak obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.c. i nie wykazał istnienia żadnej z okoliczności wskazanych w przepisie art. 299 § 2 k.s.h.

Trzeba zaś podkreślić, że zgodnie z przepisem art. 3 k.p.c. strony postępowania obowiązane są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Wskazana regulacja prawna jest wyrazem tendencji do poznania prawdy w postępowaniu cywilnym, obejmującej nie tylko sferę uprawnień sądu, lecz także stron i uczestników postępowania oraz ich pełnomocników, którzy swoim działaniem powinni przyczyniać się do jej wykrycia. Statuuje ona zarazem zasadę kontrydiktoryjności. Zasada prawdy materialnej nie może bowiem przekreślać kontrydiktoryjności procesu, gdyż ciężar wskazania niezbędnych dowodów spoczywa przede wszystkim na stronach procesowych (vide:

J. Bodio, Komentarz aktualizowany do art. 3 Kodeksu postępowania cywilnego, Lex/el. 2014, Nb 1). Tym samym, ewentualne ujemne skutki nieprzedstawienia dowodu obciążają tę stronę, która nie dopełniła ciężącego na niej obowiązku. W konsekwencji adresatem normy zawartej w art. 3 k.p.c. nie jest sąd, lecz właśnie strony procesowe i nie można zarzucić, że sąd ją naruszył (vide: wyroki SN: z dnia 15 lipca 1999 r., I CKN 415/99, LEX nr 83805 i z dnia 11 grudnia 1998 r., II CKN 104/98, LEX nr 50663).

Skoro zatem obowiązek (ciężar procesowy) przedstawiania okoliczności faktycznych i dowodów (art. 3 i art. 232 k.p.c. w związku z art. 6 k.c.) spoczywa na stronach, których aktywna postawa ma istotne znaczenie w przebiegu procesu cywilnego, to oznacza, że to strony w efekcie mają być „siłą napędową” procesu cywilnego. Po zmianach ustrojowych i związanych z tym nowelizacjach procedury cywilnej, m.in. skreśleniu § 2 w art. 3 k.p.c., przyjęty został kontradictoryjny model postępowania, w którym materiał procesowy dostarczają strony i uczestnicy postępowania (vide: wyroki SN: z dnia 7 maja 2008 r., II PK 307/07, LEX nr 490351; z dnia 4 października 2007 r., V CSK 188/07, LEX nr 485901; postanowienie SN z dnia 7 listopada 2003 r., I CK 176/03; LEX nr 151620; wyrok SA w Poznaniu z dnia 29 grudnia 2003 r., I ACa 1457/03, OSA 2005, z. 3, poz. 12). Konkludując ciężar instruowania procesu spoczywa na stronach procesowych, które ponoszą pełną odpowiedzialność za wynik postępowania cywilnego, w tym zwłaszcza dowodowego.

Poczynione rozważania potwierdzają wyraźnie zasadność powództwa co do istoty, albowiem strona powodowa wykazała obie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego jako prezesa zarządu Centrum (...) Sp. z o.o., zaś pozwany nie udowodnił, by zachodziła którakolwiek z przesłanek egzoneracyjnych z art. 299 § 2 k.s.h.

Wprawdzie pozwany podniósł dwa dodatkowe zarzuty, tj. przedawnienia roszczenia i ściągnięcia przez Komornika Sądowego środków pieniężnych tytułem spłaty części zadłużenia Centrum (...) Sp. z o.o., jakkolwiek zarzuty te w żadnym razie nie podważają pretensji strony powodowej.

Odnosząc się do kwestii wyegzekwowania przez Komornika Sądowego części należności stwierdzonej tytułem wykonawczym wystawionym przeciwko Centrum (...) Sp. z o.o., to okoliczność ta nie była kwestionowana przez powoda. W piśmie procesowym z dnia 28 października 2016 r. pełnomocnik powoda wskazał konkretnie jakie kwoty, w jakim czasie i przez jaki organ zostały ściągnięte na rzecz egzekwującego wierzyciela (powoda). Stwierdził przy tym stanowczo i logicznie, że o kwoty te (tj. 4.393,55 zł ściągnięte dnia 16 marca 2011 r. i 14.114,59 zł ściągnięte dnia 12 marca 2015 r.) została pomniejszona należność dochodzona przeciwko pozwanemu (objęta również przedsądowym wezwaniem do zapłaty z dnia 8 lipca 2015 r.). Wnikliwa analiza akt sprawy dowodzi, że stanowisko to strona pozwana zaakceptowała, skoro na rozprawie w dniu 25 listopada 2015 r. pełnomocnik pozwanego cofnął wniosek o wystąpienie do Komornika Sądowego o udzielenie informacji w zakresie tego, jakie kwoty zostały wyegzekwowane od (...) na rzecz powoda (vide: k.91v).

Zarzut przedawnienia został natomiast prawidłowo oceniony przez Sąd Apelacyjny w B., który w wyroku kasatoryjnym z dnia 11 sierpnia 2016 r., I ACa 233/16, stwierdził jednoznacznie, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, że doszło do przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem. Sąd Okręgowy w pełni podziela trafność zapatrywania Sądu Odwoławczego, przyjmując za własną argumentację wyrażoną w uzasadnieniu rzeczowego judykatu (vide: k.157-160). Poza tym, po dacie wydania orzeczenia przez Sąd Apelacyjny, pozwany nie odwoływał się już do zgłoszonego uprzednio zarzutu przedawnienia.

W tych warunkach Sąd Okręgowy na podstawie art. 299 k.s.h. uznał powództwo za uzasadnione co do istoty. Jeśli natomiast chodzi o wysokość dochodzonego roszczenia, to trzeba poczynić kilka uwag natury systemowej.

Otóż, nie budzi wątpliwości, że występując z powództwem przeciwko spółce z o.o., wierzyciel może domagać się odsetek od jej świadczenia. Z uwagi na gwarancyjny charakter odpowiedzialności członków zarządu należy zważyć, że punktem wyjścia do ustalenia zakresu przedmiotowego odpowiedzialności z art. 299 k.s.h. jest wysokość zobowiązań spółki. Ponieważ w postępowaniu wierzyciela przeciwko członkom zarządu nie ma miejsca na ustalenie wysokości takich zobowiązań, kwota na jaką opiewa tytuł egzekucyjny wydany przeciwko spółce, jest wiążąca w postępowaniu z art. 299 k.s.h. W konsekwencji, jeśli wierzyciel domagał się od spółki zasądzenia odsetek za opóźnienie w spełnieniu

świadczenia i jego żądanie zostało uwzględnione, to wartość tych odsetek jest ujęta w kwocie zasądzonej od spółki, a zatem członkowie zarządu ponoszą za nie odpowiedzialność. Nadto, odpowiedzialność członków zarządu spółki z o.o. obejmuje odsetki za opóźnienie narosłe już po uzyskaniu tytułu egzekucyjnego przeciwko spółce, ponieważ tytuł taki wskaże, od jakiej daty należą się odsetki. Zakres przedmiotowy odpowiedzialności członków zarządu nie obejmuje jednak odsetek za opóźnienie świadczenia pieniężnego przez spółkę od chwili stwierdzenia bezskuteczności egzekucji z majątku spółki, kiedy to powstaje roszczenie z art. 299 k.s.h. Od tego momentu do chwili spełnienia świadczenia przez członków zarządu odsetki za opóźnienie świadczenia przez spółkę nie przysługują. Ich miejsce zajmują odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia przez samego pozwanego członka zarządu spółki z o.o. (vide: K. O., (...) spółki z o.o..., s. 199-204; wyrok SA w Krakowie z dnia 5 października 2016 r., I ACa 536/16, L.).

Do rozstrzygnięcia przedmiotowej kwestii zastosowanie znajduje przepis art. 455 k.c., a zatem roszczenie odszkodowawcze staje się wymagalne, gdy wierzyciel (poszkodowany) zażąda spełnienia świadczenia. Aplikując to rozumowanie do odpowiedzialności członków zarządu spółki z o.o. ponoszonej na podstawie art. 299 k.s.h., stwierdzić trzeba, że po spełnieniu przesłanek warunkujących powstanie roszczenia przeciwko członkom zarządu (istnienie niezaspokojonego zobowiązania spółki i bezskuteczność egzekucji z majątku spółki) wierzyciele spółki mogą domagać się od członków jej zarządu spełnienia świadczenia odszkodowawczego. Jeśli zaś na wezwanie wierzycieli spółki członkowie zarządu spółki nie świadczą, to od tego momentu narastają należne od nich odsetki za opóźnienie. Takie jest też w tej kwestii stanowisko Sądu Najwyższego, który trafnie podkreśla, że nie są to te same odsetki, co należne za opóźnienie w spełnieniu świadczenia przez samą spółkę, choćby miały taką samą wartość (vide: wyroki SN: z dnia 21 maja 2004 r., III CK 55/03, z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, i z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 678/04, L.).

Sąd Okręgowy, w składzie obecnym, podziela wyrażony w piśmiennictwie prawniczym pogląd, zaakceptowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2016 r., V CSK 579/15 (L.), że w ramach odszkodowania przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h. niezaspokojony wierzyciel spółki z o.o. może dochodzić odsetek należnych od spółki z o.o. także za dalszy okres od chwili powstania roszczenia odszkodowawczego – do chwili zażądania od członków zarządu spółki z o.o. zapłaty jej długów. W tym bowiem czasie na skutek niezaspokojenia roszczenia przez spółkę zakres szkody, za którą członkowie zarządu spółki z o.o. ponoszą odpowiedzialność, ulega zwiększeniu. Niewyegzekwowane od spółki odsetki za zwłokę lub opóźnienie dochodzone w ramach odszkodowania dochodzonego na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. powinny być zsumowane i wyrażone kwotowo (vide: wyroki SN: z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, z dnia 21 maja 2004 r., III CK 55/03, z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 678/04, i z dnia 18 maja 2011 r., III CSK 228/10, L.).

Powyższe rozważania nie podważają faktu, że niezaspokojonemu w postępowaniu egzekucyjnym wierzycielowi spółki z o.o. przysługują także od członków zarządu odpowiadających na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. odsetki na podstawie art. 481 k.c. za opóźnienie w spełnieniu świadczenia odszkodowawczego przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h. Odsetek przysługujących na podstawie art. 481 k.c. – wbrew pogładowi powoda, wyrażonemu w sformułowaniu żądania pozwu – nie można jednak utożsamiać z odsetkami za zwłokę lub opóźnienie w nieterminowym uiszczeniu długu przez samą spółkę. Przysługujące na podstawie art. 481 k.c. odsetki mogą być dochodzone przez wierzyciela spółki od członków jej zarządu za opóźnienie, tj. od dnia wymagalności tego odszkodowania (vide: uchwała SN z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, wyroki SN: z dnia 16 października 1998 r., III CKN 650/07, OSNC 1999, nr 3, poz. 64, i z dnia 21 maja 2004 r., III CK 55/03, L.). Ustalenie daty, od której należą się wierzycielowi spółki od członków zarządu odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego na podstawie art. 481 k.c. od kwoty odszkodowania z tytułu odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 299 k.s.h., powinno nastąpić z uwzględnieniem unormowania art. 455 k.c. Ponieważ termin wykonania tego zobowiązania nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, to winno ono zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do jego wykonania. Konkludując, przewidziane w art. 481 k.c. odsetki za opóźnienie spełnienia świadczenia pieniężnego przez członków zarządu należą się od chwili wymagalności roszczenia, ustalonej stosownie do art. 455 k.c. (vide: wyroki SN: z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, OSNC 2003, nr 2, poz. 22 i z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 678/04, L.).

Uwzględniając przytoczone argumenty, za niesadne należało uznać dochodzenie przez powoda skapitalizowanych odsetek za opóźnienie świadczenia przez Centrum (...) Sp. z o.o. po wezwaniu pozwanego jako członka zarządu do

wykonania zobowiązania Spółki. Strona powodowa nie rozróżniła bowiem odsetek należnych wierzycielowi od Spółki i objętych tytułem wykonawczym – jako wchodzących w skład odszkodowania przewidzianego w art. 299 § 1 k.s.h. – od odsetek należnych od pozwanego jako prezesa zarządu tej Spółki na podstawie art. 481 k.c. za opóźnienie w spełnieniu przez niego świadczenia odszkodowawczego. W konsekwencji, powód nie rozróżnił także daty wymagalności roszczenia odszkodowawczego z art. 299 § 1 k.s.h. – mogącego mieścić w sobie także odsetki należne od wymienionej Spółki wynikające z bankowego tytułu egzekucyjnego od wymienionych w nim kwot częściowych składających się na kwotę należności głównej – od którego można było dochodzić odsetek za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c., od wymagalności długu tej Spółki, co zostało uwzględnione w treści tytułu egzekucyjnego przez zasądzenie odsetek od wskazanych tam kwot i dat.

Strona powodowa skonstruowała roszczenie w taki sposób, że domagała się zapłaty od pozwanego należności głównej jako długu spółki z umownymi odsetkami od daty wymagalności roszczenia wobec samej Spółki. Zważyć zaś należy, że – w świetle wyżej poczynionych rozważań – odsetki umowne od należności głównej przysługującej przeciwko Centrum (...) Sp. z o.o., należą się jedynie do chwili zażądania od pozwanego jako prezesa zarządu Spółki zapłaty jej długu.

Tym samym szkodę w rozumieniu art. 299 k.s.h. stanowi suma należności głównej (151.127,77 zł) i skapitalizowanych umownych odsetek od tej kwoty za okres od 19 sierpnia 2010 r. do 8 lipca 2015 r. (data przedsądowego wezwania pozwanego do zapłaty długu Spółki) w wysokości 123.140,20 zł. Wprawdzie wezwanie to pozwany odebrał w dniu 10 lipca 2015 r., jakkolwiek w piśmie z 8 lipca 2015 r. został wezwany do zapłaty konkretnej kwoty 274.267,97 zł, w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Dopiero od tak określonej kwoty, stanowiącej szkodę, mogły być naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie w spełnieniu przez pozwanego świadczenia odszkodowawczego.

Zestawiając jednak transparentne żądanie pozwu z treścią art. 321 § 1 k.p.c., w okolicznościach przedmiotowej sprawy brak było podstaw do zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu przez niego świadczenia odszkodowawczego z art. 299 k.s.h. Takie odsetki nie zostały bowiem objęte żądaniem pozwu, a strona powodowa domagała się wyłącznie zasądzenia od pozwanego dalszych odsetek umownych za opóźnienie świadczenia przez Centrum (...) Sp. z o.o., które jak wyżej zważono – nie były zasadne.

Wymaga przy tym podkreślenia, że obowiązująca zasada dyspozycyjności (rozporządzalności) stanowi jedną z fundamentalnych, konstrukcyjnych zasad procesu cywilnego. Jest korelatem leżącej u podstaw prawa cywilnego autonomii praw prywatnych, wyrażającej wolność i samodzielność decyzji w zakresie realizacji przysługujących stronie praw podmiotowych. Obowiązkiwanie tej zasady, oznaczającej na gruncie postępowania cywilnego także swobodę dysponowania uprawnieniami o charakterze procesowym, sprawia, że sąd nie może orzekać o tym, czego strona nie żądała ani wychodzić poza żądanie, a więc rozstrzygać o tym, czego pod osąd nie przedstawiła – *ne eat iudex ultra petita partium et ultra petita non cognoscitur* (vide: uzasadnienie uchwały SN z dnia 28 sierpnia 2008 r., III CZP 76/08, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 113 z glosą S. Rudnickiego, OSP 2009, z. 7-8, poz. 84; K. Weitz, Związanie sądu granicami żądania w procesie cywilnym, [w:] J. Gudowski, K. Weitz, Aurea praxis, aurea theoria. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Erecińskiego, t. 1, Warszawa 2011, s. 679 i n.; J. Gudowski, O kilku naczelnych zasadach procesu cywilnego – wczoraj, dziś, jutro, [w:] A. N., Prawo prywatne czasu przemian. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtysińskiemu, Poznań 2005, s. 1018).

Zasadę dyspozycyjności urzeczywistnia przepis art. 321 § 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd nie może wyrokować co do przedmiotu nieobjętego żądaniem ani zasądzać ponad żądanie. Zasada ta ma charakter bezwzględny i brak jest jakichkolwiek dogmatycznych, normatywnych czy aksjologicznych argumentów przemawiających za jej przełamaniem. Wagę tej zasady podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 grudnia 2014 r., III CNP 36/13 (OSNC-ZD 2016, nr A, poz. 15), w którym stwierdził, że uwzględnienie powództwa z naruszeniem art. 321 § 1 k.p.c. powoduje niezgodność wyroku z prawem w rozumieniu art. 424¹ § 1, uzasadniającą odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. (vide: orzeczenie SN z dnia 24 stycznia 1936 r., C.II. 1770/35, Gł. Adw. 1936, nr 7, s. 221; orzeczenie SN z dnia 18 sierpnia 1936 r., C.II. 739/36, PPIA 1936, nr 4, poz. 285; orzeczenie SN z dnia 29 listopada 1949 r., Wa.C 165/49, DPP 1950, nr 3, s. 61; orzeczenie SN z dnia 21 kwietnia 1965 r., II CR 92/65, LEX nr 5781; wyrok SN z dnia 29 października 1993 r., I CRN 156/93, LEX nr 518175; wyrok SN z dnia 28 kwietnia 1998 r., II

CKN 712/97, OSNC 1998, nr 11, poz. 187 z omówieniem W. Robaczyńskiego, Przegląd orzecznictwa, PS 2000, nr 4, s. 93 oraz M. Gocłowski i R. Trzaskowski, Przegląd orzecznictwa, PPH 2004, nr 4, s. 45 i PPH 2004, nr 5, s. 44; wyrok SN z dnia 23 lutego 1999 r., I CKN 252/98, OSNC 1999, nr 9, poz. 152; wyrok SN z dnia 6 grudnia 2006 r., IV CSK 269/06, LEX nr 233045; wyrok SN z dnia 18 marca 2005 r., II CK 556/04, OSNC 2006, nr 2, poz. 38 z glosą E. Łętowskiej, PiP 2005, z. 10, s. 123; wyrok SN z dnia 24 maja 2007 r. V CSK 25/07, OSNC-ZD 2008, nr B, poz. 32 z glosą M. Rzewuskiej i M. Rzewuskiego, Edukacja Prawnicza 2009, nr 11, s. 22; wyrok SN z dnia 7 listopada 2007 r., II CSK 344/07, LEX nr 388844; wyrok z dnia 21 maja 2009 r., V CSK 439/08, LEX nr 518121).

Zestawiając powyższe wywody z faktem, że na gruncie niniejszej sprawy powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego, od początku konsekwentnie domagał się zasądzenia od pozwanego dalszych odsetek umownych za opóźnienie świadczenia przez Centrum (...) Sp. z o.o., Sąd nie mógł merytorycznie rozpoznać innego roszczenia (o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu przez pozwanego świadczenia odszkodowawczego z art. 299 k.s.h.).

W konsekwencji Sąd Okręgowy, po myśli art. 299 k.s.h., zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 274.267,97 zł, do zapłaty której S. D. był wzywany jeszcze przed wszczęciem niniejszego postępowania.

Powództwo okazało się natomiast nieuzasadnione w zakresie żądania zapłaty kwoty 2.235,86 zł (tytułem skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie świadczenia przez Centrum (...) Sp. z o.o. za okres od 9 lipca 2015 r. do 30 sierpnia 2015 r.) oraz zasądzenia odsetek umownych od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W tej części Sąd Okręgowy powództwo oddalił.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zdanie drugie k.p.c., mając na uwadze, że powód uległ tylko co do kwoty 2.235,86 zł, która przy wartości przedmiotu sporu 276.504,00 zł, w ocenie Sądu, stanowi nieznaczną część żądania. Tym samym powodowi należy się od pozwanego zwrot poniesionych kosztów procesu w postaci: opłaty od pozwu w kwocie 13.826 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje w łącznej kwocie 14.400 zł oraz opłaty od apelacji w kwocie 13.826 zł.

Na wskazaną wyżej sumę złożyła się również kwota 600 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu pełnomocnika strony powodowej do tut. Sądu. W zgodzie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, które tut. Sąd w pełni podziela, celowe i niezbędne koszty przejazdu profesjonalnego pełnomocnika strony w celu wzięcia udziału w rozprawie wchodzi w skład kosztów procesu (vide: uchwała SN z dnia 12 czerwca 2012 r., III PZP 4/12, L.; podobnie SN w postanowieniu z dnia 20 kwietnia 2011 r., I CZ 22/11 i w uchwale z dnia 18 lipca 2012 r., III CZP 33/12, L.).

/SSR del. Maciej Rzewuski/

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pozwanemu z pouczeniem o apelacji i pełnomocnikowi powoda (bez pouczenia),
3. za 14 dni lub z apelacją.

O., dnia 13 kwietnia 2017 r.

/SSR del. Maciej Rzewuski/